

BACCALAURÉAT GÉNÉRAL

ÉPREUVE D'ENSEIGNEMENT DE SPÉCIALITÉ

SESSION 2024

LANGUES, LITTÉRATURES ET CULTURES ÉTRANGÈRES ET RÉGIONALES

OCCITAN - LANGUE D'OC

JEUDI 20 JUIN 2024

Durée de l'épreuve : **3 heures 30**

*L'usage du dictionnaire unilingue non encyclopédique est autorisé.
La calculatrice n'est pas autorisée.*

Dès que ce sujet vous est remis, assurez-vous qu'il est complet.
Ce sujet comporte 10 pages numérotées de 1/10 à 10/10.

**Le candidat traite au choix le sujet 1 ou le sujet 2.
Il précisera sur la copie le numéro du sujet choisi.**

Répartition des points

Synthèse	16 points
Traduction	4 points

SUJET 1

L'ensemble de ce sujet porte sur la thématique du programme « **L'amour en ses états** ». **Prenez connaissance du dossier documentaire** composé des documents A, B, C et D, **puis traitez le sujet suivant :**

1- SINTÈSI (16 punts)

Escrivètz en occitan, en 500 mots minimum, una sintèsi del dossier documentari prepausat.

A la lutz dels documents e de las vòstras coneissenças, podètz organizar liurament la vòstra sintèsi o vos apiejar sus aquesta proposicion de questionament :

- Qué nos ensenhan los documents sus las relacions amorosas ?
- Quala(s) concepcion(s) de l'amor veïculan los documents ?

2- TRADUCCION (4 punts)

Tradusètz en francés aqueste passatge del document C que va de la linha 7 (« Èra sol ... ») a la linha 11 (« ...doas armas sòrres, non ? ») :

« Èra sol, mas tirava pas lo morre, aviá pas d'amic atitrat. De còps se lo vesia amb Amid, o a charrar amb Cristina, qu'èra la pus bèstia de la classa e que de mai, aviá la pòta de lèbre, çò que li donava un complèxe afrós. Per Marion, foguèt LA revelacion. Decidèt de ne tombar amorosa sulpic. Li semblèt que se comprenián, qu'èran parièrs totes dos, doas armas sòrres, non ? »

Document A :

LA SEGAIRETA

Sus la rastolha⁽¹⁾ del froment
I a 'na tant bèla segaireta
Que segava⁽²⁾ tota soleta.

5 Pr' aquí'n monsur ven a passar :
"Digatz, la bèla segaireta,
Languissètz pas tota soleta ?

- Monsur, de qué languiriái ieu ?
Quand vòli trabalhar, trabalhi,
Quand vòli m'apausar, m'apausi."

10 Tot en parlent, tot en diguent,
Totjorn lo monsur s'avançava,
E la bèla que reulava.

15 "Monsur, vos avancetz pas tant !
Que mon marit es dins la prada,
Vos donariá de sa'gulhada."

Le beau monsieur s'est avancé,
Si l'a prise, l'a embrassée,
Sur son cheval il l'a montée.

20 Quan fusquèron un bocin luènh
Totjorn la bèla se virava :
- Adieu, boièr de la laurada !

- Ai ! Qué'n dirà lo meu marit,
Quand tornarà de la laurada,
Trobarà la pòrta tampada ?

25 - Ben las vesinas li diràn :
Son galant que l'a tant aimada
A son país se l'a menada.

Cançon tradicionala interpretada per Los Pagalhós, *Hami de viver*, Agorila, 1993

(1) rastolha : camp de blat meissonat ; (2) segar : meissonar

Document B :

« Speed Dating »

Tirat de *Cap a l'occitan : metode d'aprendissatge de la lenga occitana*,
Josiana Romero - Georges Peladan, 2010, Institut d'estudis occitans

Document C :

Marion

A Martin, l'aviá gaire remarcat fins aquí. Èra polit, frèule, semblava mai jove que los autres. Totjorn vestit d'un biais un briconèl vielhanchon. Es pas el que seriá estat a la mòda, amb los vestits de marca que totes los autres portavan coma una declaracion d'apartenéncia, un simbèl de reconeissença, un signe de personalitat. Èra timid, o puslèu pudic, e discret. Fasiá pas cap de bruch, jamai. Preniá pas jamai la paraula en cors, o sonque per respondre a una question que li èra adreçada a el personalament e que lo sollicitava. Èra sol, mas tirava pas lo morre, aviá pas d'amic atitrat. De còps se lo vesia amb Amid, o a charrar amb Cristina, qu'èra la pus bèstia de la classa e que de mai, aviá la pòta de lèbre, ço que li donava un complèxe afrós. Per Marion, foguèt LA revelacion. Decidèt de ne tombar amorosa sulpic. Li semblèt que se comprenián, qu'èran parièrs totes dos, doas armas sòrres, non ?

Quand ne parlèt a Isà, compenguèt pas perqué aquesta fasiá la bèba, emai se reprenguèt sulpic. As rason, li diguèt, cinica coma de costuma : per un ensag, es probablament l'ideal. Te faràs la man, aviá apondut en s'escacalassant. E ara, s'agís pas de pantaiar, te cal passar a l'accion. E despacha-te, se vòls pas qu'una de las petassas te lo lève. E se te vòls pas crompar de capòtas, te'n prestarai, te'n fagas pas.

D'après Florian Vernet, « Marion » in *Vidas e engranatges*, IEO Edicions, 2004

Document D :

L'Amor

Quand seriàs pus riche que lo rei d'un país, pus poderós que l'empeaire ;
quand auriàs tant de terra e tant de labors que lai se coige⁽¹⁾ pas lo jorn ;
la mar mai los peissons e los ausels que son dessus, los bòscs, los prats
e lo bestiau de l'erba ;

5 e quand comandariàs tant d'òmes e tant de vilas que degun ne'n saugessa lo
compte ;
tu qui n'as pas l'amor, n'as res.

Mai quand saubriàs tot çò qu'òm pòt saber, qu'auriàs lo don de la paraula ;
que la glòria se pausessa sus tu e corone ton front de chasne⁽²⁾ o be de leuna⁽³⁾ verda ;
10 quand ton nom montariá de tota gòrja coma un chant de lauvénja e de jòia ;
si tu n'as pas l'amor per te flurir l'arma e lo còrs coma una flamba nueva,
si n'aviàs pas l'amor, n'as res.

Ses res, tu que ses rei, sabent, riche, poèta, empeaire. N'as res, tu que n'as pas
l'amor.

15 Quand podriàs dire ad aquela peira : « Geta-te dins la mar », e que la peira se
negessa,
si ne pòdes pas dire a la femna qu'aimas : « Balha ta man per m'apoiar, marchem
ensems »,
dija ? – Quala sabor a ton pan ? E de que serv ta glòria ? Si tu n'as pas l'amor
20 per ne'n morir, mai per ne'n viure...

Marcela DELPASTRE, *Saumes pagans*, Edicions Lo Chamin de Sent Jaume, 1999

(1) se coijar : se colcar, se jaire

(2) lo chasne : lo garric, lo casse

(3) la leuna : *le lierre*

SUJET 2

L'ensemble du sujet porte sur la thématique du programme « **S'adapter au monde** ».

Prenez connaissance du dossier documentaire composé des documents A, B C et D, **puis traitez le sujet suivant :**

1- SINTÈSI (16 punts)

Escrivètz en occitan, en 500 mots minimum, una sintèsi del dossier documentari prepausat.

A la lutz dels documents e de las vòstras coneissenças, podètz organizar liurament la vòstra sintèsi o vos apiejar sus aquesta proposicion de questionament :

- En vos emparar sus l'estatut dels diferents documents, sus lor cronologia e sus l'image de la lenga que prepausan, metètz en evidéncia diferentas visions de l'usatge de la lenga occitana.
- Podètz mostrar las evolucions d'aqueles usatges.

2- TRADUCCION (4 punts)

Tradusètz en francés aqueste passatge del document D que va de la linha 20 (« La produccion ... ») a la linha 25 (« ... de seguir.»).

La produccion e lo doblatge de filmes en occitan an un ròtle crucial en las reafirmacion e reconeissença sociala de l'occitan. A mai de normalizar e de dignificar la lenga, es essencial de prepausar als escolans occitanistas e a la comunautat en general d'espacis e d'escasenças per far viure la lenga fòra de las salas d'escòla. Aital, aquela iniciativa non es pas solament un eveniment cultural, mas tanben un exemple inspiraire de seguir.

Document A :

L'estat normal d'una lenga es d'èsser diversificada. E tanben, en meteis temps, d'èsser unificada. La nòstra, unificada o èra (tant coma se podíá èsser) tre lo sègle XII amb los primièrs trobadors. A aquela excepcion, se n'ajustava una altra : ja s'elaborava una lenga sabenta amb un vocabulari precís adaptat del latin. Fins al sègle XVI, se desvolopèt una lenga juridica, scientifica, ecclesiastica... Aprèp la pèrda de totes los poders politics, la lenga comuna venguèt la dels venceires e l'occitan reduguèt son expression a una part de la literatura, a partir de fogals ciutadans : Leitora, Ais, Pau, Tolosa, Aush... La lenga literària èra desenant diversificada, la de varietats localas. [...] Las comunicacions entre las regions gandiguèron la lenga occitana d'un vertadièr esclatament linguistic e permetèron la seguida d'un procès d'unificacion : aquí la rason d'una comunitat espectaculara de vocabulari, de sintaxi, de conjugason, d'expressions, de provèrbis... [...]

Lo nòstre prètzfait mai urgent a l'ora d'ara es de gerir la realitat concrèta : donar a cada parlar la possibilitat d'una expression complèta dins lo mond de uèi en tot afortir un ligam entre totes.

D'après l'article « La tresena revolucion occitana »
paregut sus lo site internet de l'Academia occitana, 2020

Document C :

Au Miejour

Sant Jan, vèngue meissoun, abro⁽¹⁾ si fiò de joio ;
Amount sus l'aigo-vers lou pastre pensatiéu
En l'ounour dóu païs enausso uno mount-joio⁽²⁾
E marco li pasquié⁽³⁾ monte a passa l'estiéu.

5 Emai iéu, en laurant — e quichant moun anchoio⁽⁴⁾,
Pèr lou noum de Prouvènço ai fa ço que poudiéu ;
E, Diéu de moun pres-fa m'aguènt douna la voio⁽⁵⁾,
Dins la rego à geinouï vuei rènde gràci à Diéu.

10 En terro, fin-qu'au sistre, a cava moun araire ;
E lou brounze rouman e l'or dis emperaire
Treluson au soulèu dintre lou blad que sort...

O pople dóu Miejour, escouto moun arengo :
Se vos recounquista l'empèri de ta lengo,
Pèr t'arnesca de nòu pesco en aquéu Tresor.

Frederic Mistral, 1878

Poèma plaçat en tèsta de *Lou Tresor dóu Felibrige ou dictionnaire provençal-français embrassant les divers dialectes de la langue d'oc moderne*

(1) abro : aluca

(2) mount-joio : molon de pèiras

(3) pasquié : pastural, pastenc

(4) quichant moun anchoio : manjant pauc

(5) voio : ardor, energia

Document D :

Ressocializar l'occitan per mejan del cinèma : una granda avançada

Raportàvem dissabte sus las paginas de *Jornalet* la granda jornada de cinèma en occitan que se tendrà a Peireguers divendres venent, 6 d'octòbre. Dins una sala de cinèma notabla e digna se projectarà la version en occitan del filme *Cirano de Brageirac* del realizaire Jean-Paul Rappeneau. Aquesta iniciativa de Novelum, la seccion

5 peiregòrda de l'Institut d'Estudis Occitans, representa una avançada significativa per promòure e reviuadar l'occitan, donar de vam a l'industria audiovisuala en lenga nòstra e encoratjar los escolans a emplegar la lenga delà las paretz de l'escòla.

Lo matin d'aquel meteiz jorn, los escolans occitanistas auràn l'escasença d'assistir a diferentas projeccions de cinèma en occitan. Las classas de mairala gaudiràn del filme

10 d'animacion *La Balena e l'Escaragòla*, del temps que los cicles 2 e 3 agacharàn *Lo Jorn de las gralhas*. A mai, los joves collegians e liceans assistiràn a una sesilha de doblatge organizada per la còla de Conta'm⁽¹⁾ e puèi se congostaràn de la projeccion del longmetratge *Letra a Momò*.

Los braves organizaires d'aquel brave eveniment an collaborat amb una

15 associacion locala de cinefils d'art e d'ensag e amb Conta'm, per obténer una experiéncia cinematografica completa en occitan. La preséncia de personalitats coma Laurenc Labadie, director artistic de Conta'm, apond una valor especiala a las projeccions e ofris l'oportunitat de debatre de l'importància de la produccion cinematografica e del doblatge en occitan.

La produccion e lo doblatge de filmes en occitan an un ròtle crucial en las

20 reafirmacion e reconeissença sociala de l'occitan. A mai de normalizar e de dignificar la lenga, es essencial de prepausar als escolans occitanistas e a la comunautat en general d'espacis e d'escasenças per far viure la lenga fòra de las salas d'escòla. Aital, aquela iniciativa non es pas solament un eveniment cultural, mas tanben un exemple inspireire

25 de seguir.

Se vos trobatz en Peiregòrd aqeste 6 d'octòbre, manquez pas aquela escasença unica de vos congostar del cinèma en occitan dins una magnifica sala. E se sètz mai luènh, vos encoratjam a establir de contactes amb l'industria audiovisuala en occitan e a organizar de sesilhas de cinèma en occitan pels escolans e pel public en general. [...]

D'après l'editorial del dimenge 1 d'octòbre de 2023, *Jornalet.com*,
quotidian d'informacion en linha

(1) associacion de doblatge audiovisual en lenga occitana